

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden ulkomaankaup-
paan liittyvien lakien kumoamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden ulkomaankauppaan liittyvien lakien kumoamisesta. Suomen Euroopan unioniin (EU) liittymisen johdosta kumottaisiin laki kustannustason nousun ehkäisemisestä eräissä tapauksissa, vientimaksulaki, vientitalletuslaki, laki polkumyynnin sekä vientituen avulla tapahtuvan tuonnin ehkäisemisestä ja laki suositummuuden soveltamisesta eräissä tapauksissa.

Kumottavaksi ehdotetun lainsäädännön korvaavat pääsääntöisesti Suomessa EU:n jäsenyyden johdosta välittömästi sovellettaviksi tulevat Euroopan yhteisön (EY) yhteiseen kauppapoliittikkaan liittyvät säädökset.

Ehdotettu laki liittyy Suomen jäsenyyteen EU:ssa ja on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti jäsenyyden kanssa. Lain voimaantulon ajankohdasta säädettäisiin asetusella.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Vientimaksulaki (52/74)

1.1. Suomen lainsäädäntö

Vientimaksulain nojalla valtioneuvostolla on maan ulkopuolisesta poikkeuksellisesta kehityksestä johtuvan Suomen viennin kannalta merkittävän tuotteen tai tuoteryhmän poikkeuksellisen vientihinnan nousun takia oikeus määrätä suoritettavaksi vientimaksua. Vientimaksu kannetaan tullitariffin nimikkeittäin vientihintojen nousun aiheuttamasta vientitulosten lisäyksestä.

Laki kustannustason nousun ehkäisemisestä eräissä tapauksissa (284/74)

Vientitalletuslaki (578/79)

Lain nojalla valtioneuvostolla on oikeus hin- ta- ja kustannustason vakaana säilyttämiseksi sekä tasapainoisen taloudellisen kasvun turvaamiseksi poistaa tai alentaa tiettyjen maahan tuotavien tavaroiden tullia tai tuontimaksua. Valtioneuvostolla on lisäksi oikeus poistaa tai alentaa elintarviketuotteiden valmisteverosta annetussa laissa (868/79), ravintorasvaverosta annetussa laissa (879/79) sekä öljyväkirehuve- rosta annetussa laissa (873/79) tarkoitettu vero.

Vientitalletuslain nojalla valtioneuvostolla on talouselämän vakaan kehityksen turvaami- seksi oikeus määrätä suoritettavaksi määrättyjä tuotteita maasta vietäessä vientitalletuksia, jot- ka palautetaan valtioneuvoston määräämänä aikana.

Laki polkumyynnin sekä vientituen avulla tapahtuvan tuonnin ehkäisemisestä (387/80)

Niin sanottu polkumyöntilaki on valtuuslaki,

joka on säädetty GATTin polkumyynnin suojauksen mukaiseksi. Lain säännösten nojalla on mahdollista ryhtyä suojaustoimenpiteisiin polkumyynnin tai vientituen avulla tapahtuvan maahantuonnin aiheuttaessa vahinkoa kotimaiselle tuotannolle. Maahan tuotavasta tavarasta voidaan määrätä maksettavaksi polkumyynti- tai tasoitustullia.

Laki suosituimmuuden soveltamisesta eräissä tapauksissa (568/55)

Kauppapoliittisten suhteiden edellyttäessä tietyn maan kanssa käytävään kauppaan voidaan tämän lain mukaan määrätä asetuksella sovellettavaksi tullien ja muiden tuonnin ja viennin yhteydessä kannettavien maksujen kantamiseen liittyvä yleinen suosituimmuus. Suosituimmuuden myöntäminen edellyttää vastavuoroisuutta. Lakia voidaan soveltaa myös määrätyn maan merenkulkuun.

1.2. EY:n lainsäädäntö

Yhteinen kauppapolitiikka

EY:n yhteinen kauppapolitiikka on määrittely yhteisön perustamissopimuksessa (Rooman sopimus). Sen mukaan yksinomainen toimivalta kauppapolitiikan alalla kuuluu yhteisölle erityisesti, kun kysymys on tullien muuttamisesta, kauppasopimusten tekemisestä, kaupan vapauttamisesta sekä kaupan suojaustoimenpiteistä. EY:n perustana on Rooman sopimuksen 9 artiklan mukaan tulliliitto, joka koskee kaikkea tavaroiden kauppaa. Vienti- ja tuontitullit sekä vaikutukseltaan vastaavat maksut ovat kiellettyjä jäsenvaltioiden välillä ja kolmansista maista tuotavien tavaroiden tullit määräytyvät yhteisen tullitariffin perusteella.

Tuontiin liittyvät suojaustoimenpiteet

Yhteisöön tapahtuvaan tuontiin kohdistettavista suojaustoimenpiteistä säädetään neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2423/88 suojaautumisesta polkuhintaista tai tuettua tuontia vastaan maista, jotka eivät ole Euroopan yhteisön jäseniä sekä komission päätöksessä (EHTY) N:o 2424/88 suojaautumisesta polkuhintaista tai tuettua tuontia vastaan maista, jotka eivät ole

Euroopan hiili- ja teräsyhteisön jäseniä. Säädökset vastaavat GATTin polkumyynnin suojauksen säännöksiä ja niissä määritellään muun muassa polkumyynti ja tuettu tuonti, yhteisön etu sekä mahdolliset suojaustoimenpiteet. EY:n komission käytännössä soveltamia suojaustoimenpiteitä ovat pääsääntöisesti olleet hin-
tasitoumukset ja polkumyyntitullit.

Vientiä koskevat säännökset

Neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2603/69, muutettu viimeksi asetuksella (ETY) N:o 3918/91, yhteisön yhteisistä vientisäännöksistä määrätään menettelyistä, joilla kriittisen markkinatilanteen edellyttäessä voidaan rajoittaa vientiä yhteisöstä kolmansiin maihin. Yhteisön edun vaatiessa suojaotoimiin ryhdytään komission ja jäsenvaltion välisten neuvottelujen pohjalta. Vientirajoitukseen liittyvä lupamenettely tulee järjestää kansallisesti.

2. Ehdotukset

Suomen liittyessä EU:n jäseneksi toimivalta kauppapolitiikan alalla siirtyy EY:lle, eivätkä jäsenvaltiot saa pitää yllä rinnakkaista lainsäädäntöä. Jäsenvaltiot voivat vaikuttaa EY:n yhteiseen kauppapolitiikkaan ainoastaan yhteisön toimielinten kautta. Tämän vuoksi ehdotetaan laki kustannustason nousun ehkäisemisestä eräissä tapauksissa ja laki suosituimmuuden soveltamisesta eräissä tapauksissa kumottavaksi. Ensin sanotussa laissa mainittu öljyväkirehuverosta annettu laki on jo kumottu (965/87) ja muiden valmisteverolakien kumoamisesta on annettu erilliset esitykset (HE 145/1994 vp ja HE 237/1994 vp). Suosituimmuuden soveltamisesta säädetyn lain merenkulkua koskeva säännös ei liikenneministeriön mukaan enää ole tarpeellinen.

Vientimaksulaki ja vientitalletuslaki ehdotetaan kumottaviksi, koska yhteisön jäsenmaana Suomi ei voi soveltaa näiden lakien mukaisia kansallisia menettelyjä.

Suomen voimassa olevat ja EY:n yhteiseen kauppapolitiikkaan liittyvät polkumyynnin säännökset perustuvat samoihin kansainvälisiin sopimuksiin ja ne vastaavat asiallisesti toisiaan. Polkumyynnilaki, joka jäsenyysilanteessa korvautuu EY:n välittömästi sovellettavilla sääöksillä, ehdotetaan myös kumottavaksi.

3. Esityksen vaikutukset

Koska EY:n lainsäädäntö korvaa kumottavat lait, esityksellä ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Välillisiä vaikutuksia ei ole mahdollista arvioida.

Kauppapoliittisen toimivallan siirtymisellä EY:lle on jonkin verran organisatorisia vaikutuksia. Kansalliset suojatoimenpiteiden tarpeellisuutta koskevat selvitykset tekisi jäsenyystilanteessa kauppa- ja teollisuusministeriö, jolle polkumyynti- ja tasoitustulliasiat on tarkoitus siirtää valtiovarainministeriöltä. Tulliasiaineuvottelukunta, joka on antanut lausuntoja kysymyksessä olevissa asioissa, on ehdotettu lakkautettavaksi tullilaitoksesta annetun lain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä (HE 257/1994 vp). Esityksellä ei ole henkilöstövaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä. Laki suosituimmuuden soveltamisesta eräissä tapauksissa on esitelty ulkoasiainministeriöstä. Sanotun ministeriön sekä

liikenneministeriön toimivaltaan kuuluvilta osin lain kumoamisesitys on valmisteltu yhteistyössä näiden ministeriöiden kanssa.

5. Voimaantulo

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan siinä tapauksessa, että Suomi on EU:n jäsen. Tämän vuoksi lain voimaantulon ajankohdasta säädettäisiin asetuksella.

6. Säättämisjärjestys

Kumottaviksi ehdotetuista laeista lakiehdotuksen 1—4 kohdassa mainitut lait on säädetty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n mukaisessa säättämisjärjestyksessä, ja sen 5 kohdassa mainittu laki tavanomaisessa lainsäätämisenjärjestyksessä. Koska ehdotettu laki merkitsee 1—4 kohdassa mainittujen lakien osalta perustuslaista säädettyjen poikkeusten poistamista, se voidaan säätää tavanomaisessa lainsäätämisenjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**eräiden ulkomaankauppaan liittyvien lakien kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kumottavat lait

Tällä lailla kumotaan 1—5 kohdassa mainitut lait niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen:

1) kustannustason nousun ehkäisemisestä eräissä tapauksissa 5 päivänä huhtikuuta 1974 annettu laki (284/74);

2) 18 päivänä tammikuuta 1974 annettu vientimaksulaki (52/74);

3) 29 päivänä kesäkuuta 1979 annettu vientitalletuslaki (578/79);

4) polkumyynnin sekä vientituen avulla tapahtuvan tuonnin ehkäisemisestä 30 toukokuuta 1980 annettu laki (387/80);

5) suosituimmuuden soveltamisesta eräissä tapauksissa 30 päivänä joulukuuta 1955 annettu laki (568/55).

2 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 1994

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Ole Norrback*